

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Г. С. Сковороди

**ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ
СТУДЕНТІВ ПРИРОДНИЧОГО ФАКУЛЬТЕТУ**

Матеріали I Міжуніверситетської науково-
практичної конференції студентів, магістрантів
«Актуальні питання природничої науки та освіти»

20 квітня 2017 року

Випуск 10

Харків
2017

КОМУНІКАЦІЙНА СИСТЕМА ОБМІНУ ЗОБРАЖЕННЯМИ В РОБОТІ З АУТИСТАМИ

*Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди
Науковий керівник – к.п.н, доц. Н.М.Туренко*

На сьогоднішній день відзначається значне зростання кількості дітей з діагнозом аутизм. За даними ВООЗ у світі це 1% від усієї популяції дітей страждають аутизмом [4]. Згідно з дослідженнями Інституту вивчення аутизму, в 2007 році співвідношення було: 1 випадок на 150 дітей, в 2013 - вже 1 випадок на 55. В Україні кількість діагностованих хворих дітей зростає на майже на 30% кожного року, а разом з цим і зростає потреба в нових методах і підходах, які допоможуть таким дітям[1].

Основним завданням корекційної роботи з дітьми, які страждають аутизмом є розвиток комунікаційних навичок. Допомогти у вирішенні цієї проблеми може альтернативна система комунікації PECS. Picture Exchange Communication System (PECS) – це комунікаційна система за допомогою обміну картинками (зображеннями) розроблена Л. Фростом та Е. Бонді у 1985 році[2]. Метою даної системи є спонукання дитини до спонтанного початку комунікаційної взаємодії. В її основі лежить той факт, що привід для спілкування повинен передувати фактичній мовній діяльності.

Робота починається з визначення найсильніших стимулів для дитини. Виявлені мотиваційні стимули необхідно оформити у вигляді карток, фотографій, графічних символів, або комп'ютерних знаків. Підготувати альбом та магнітну дошку, куди в подальшому прикріплювати картки. Спочатку дитині необхідно допомогти з вибором стимулу без жодного слова. Наприклад, дитині подобається картинка з зображенням дзвіночка. Потрібно підвести дитину до дошки, де прикріплена картинка з його зображенням. Коли дитина потягнеться до картки - дати їй в руки картку, а потім направити її руку до себе. Потім у дитини потрібно взяти картку і давати сам стимул. Вся робота поділена на шість етапів. На першому етапі необхідно привчати дитину, дивлячись на бажаний стимул, у вигляді картки давати її в руки того, хто працює з дитиною, і тільки після того, як вона віддасть картку, отримає бажане [4]. Під час другого етапу здійснюються спроби підвищити самостійність дитини. Від неї вимагається більше фізичних рухів, ніж під час першого етапу. Під час третього етапу дитина самостійно обирає потрібне зображення із багатой кількості картинок, що відносяться до різних сфер. На цьому етапі застосовуються стратегії корекції при помилкових відповідях. На четвертому етапі дитина кладе зображення предмета на смужку для пропозиції, на якій написана фраза «Я хочу», після чого віддає смужку з пропозицією дорослому. На п'ятому етапі починає відповідати на запитання «Що ти хочеш?» за допомогою смужки з пропозицією. До п'ятої фази дитині-аутисту не задаються питання, бо потрібно довести поведінку з обміну зображеннями до автоматизму. Під час шостого етапу дитина вже починає відповідати не тільки на питання «Що ти хочеш?», а й на «Що ти бачиш?» та «Що у тебе є?»

Наприкінці необхідно познайомити початківців комунікації з коментуванням, у той час як перші етапи мали справу тільки з проханнями .

Систему PECS також можна використовувати у роботі з дітьми у яких повністю відсутні мовні навички починаючи з самого дитинства. «... адже чим раніше дитина навчиться комунікації, тобто можливості звертатися до оточуючих, тим більша ймовірність того, що в майбутньому вона зможе спілкуватися і за допомогою мови [2]»

Професор О. Вендт із США стверджує, що комунікаційна система допомагає аутичним дітям якомога раніше почати спілкуватися з іншими дітьми. «Знання про PECS просто необхідні, тому що вам потрібно знайти якийсь рішення - полегшити дітям ранній розвиток комунікації», - каже Вендт, «Будь-яка людина в суспільстві може зрозуміти сенс картинки, так що люди можуть спілкуватися таким чином з ровесниками, членами сім'ї , людьми на вулиці, в магазинах і ресторанах [4]».

Ефективність PECS підтверджується різними дослідженнями (Tien 2008, Hard и Banda 2010, Tincan и Devis 2011). Зростає попит на цю систему, а разом з цим і потреба у спеціалістах, які вміють правильно нею користуватися. Ця техніка не завжди була широко розповсюдженою і доступною, але тепер спостерігається величезний приріст охочих вивчити такий спосіб спілкування.

Згідно з повідомленням Lancioni et al. тільки 3 дітей з 173 не змогли навчитися використовувати PECS (але навіть на цей показник впливає вік і вихідна вокальна активність). Тому, можна сказати, що використання PECS не тільки не гальмує розвиток розмовної мови, а навпаки, може його прискорити.[3]

Отже, аналіз джерел показав, що у роботі з дітьми, які страждають аутизмом, для розвитку комунікативних навичок бажано застосовувати альтернативну систему комунікації PECS. Її ефективність доведена у дослідженнях та відгуках професорів США. Для широкого використання необхідно ознайомлення логопедів, дефектологів з особливостями такої методики та підготувати спеціалістів.

Список використаних джерел:

1. Рост диагностирования аутизма [Электронный ресурс] - <http://uacrisis.org/ru>
2. Как сделать папку PECS [Электронный ресурс] - <http://semjadam.ru>
3. Исследование: уровень аутизма в США [Электронный ресурс] - <http://outfund.ru>
4. Что такое «коммуникационная система обмена изображениями» или PECS [Электронный ресурс] - <http://outfund.ru>